

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/materiały-do-pobrania/186636,Narodowy-Dzien-Pamieci-Ofiar-Niemieckich-Nazistowskich-Obozow-Koncentracyjnych-i.html>
28.02.2026, 06:39

Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady - rocznica pierwszego masowego transportu Polaków do KL Auschwitz (14 czerwca 1940) - materiały IPN

W rocznicę pierwszego masowego transportu Polaków do KL Auschwitz obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady.

Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady

W 2006 r. Sejm RP ustanowił 14 czerwca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych. W 2015 r. Sejm zmienił uchwałę z 2006 roku i ustanowił 14 czerwca "Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady, a tym samym zmienia w imię prawdy historycznej ustanowioną uchwałę z dnia 8 czerwca 2006 r. nazwę Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa władze państwowe i samorządowe do podejmowania inicjatyw upamiętniających ofiary II wojny światowej, w szczególności niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych i niemieckich nazistowskich obozów zagłady, oraz polski wkład w walkę z niemiecką ideologią narodowego socjalizmu"

Niemiecka fabryka śmierci

14 czerwca 1940 roku, wyruszył pierwszy masowy transport Polaków do KL Auschwitz. Z więzienia w Tarnowie Niemcy przywieźli 728 więźniów politycznych. Polacy stali się pierwszymi więźniami niemieckiego obozu śmierci. Co roku tego dnia obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady.

14 czerwca 1940 r. uznawany jest za początek funkcjonowania niemieckiego obozu zagłady w Oświęcimiu. W pierwszym transporcie więźniów (otrzymali obozowe numery od 31 do 758) dużą grupę stanowiły osoby, które próbowały przedostać się do tworzonych we Francji Polskich Sił Zbrojnych. Wraz z nimi do KL Auschwitz trafili także organizatorzy przerzutów.

Część więźniów została aresztowana podczas ludobójczej akcji AB, czyli tzw. Nadzwyczajnej

Akcji Pacyfikacyjnej (niem. *Außerordentliche Befriedungsaktion*), którą Niemcy przeprowadzili w Generalnym Gubernatorstwie w 1940 r. Była to dalsza część eksterminacji Polaków, jaką niemiecki okupant rozpoczął od września 1939 r. na okupowanych ziemiach polskich od tzw. *Intelligenzaktion*.

W transporcie do KL Auschwitz były także osoby zatrzymane podczas łapanek, działacze organizacji politycznych, konspiracyjnych i społecznych, urzędnicy państwowi, harcerze, maturzyści oraz inni przedstawiciele polskiej inteligencji. 14 czerwca 1940 r. do KL Auschwitz przywieziono także niewielką grupę polskich Żydów.

Podczas apelu od zastępcy komendanta obozu SS-Hauptsturmführera Karla Fritzscha więźniowie usłyszeli: „Przybyliście tutaj nie do sanatorium, tylko do niemieckiego obozu koncentracyjnego, z którego nie ma innego wyjścia, jak przez komin. Jeśli się to komuś nie podoba, to może iść zaraz na druty. Jeśli są w transporcie Żydzi, to mają prawo żyć nie dłużej niż dwa tygodnie, księża miesiąc, reszta trzy miesiące”.

Piekło KL Auschwitz przeżyło 239 osób z pierwszego transportu. Część została zwolniona po kilkunastu miesiącach, inni byli tam ponad cztery lata.

► Materiały IPN: [Pierwszy transport Polaków do Auschwitz](#)

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ